

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Št. Licijska knjiznica, 953. — Štev. telefona 552.
Naročnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečni D 5.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 9. marca 1922.

STEV. 29.

Vojni davek za l. 1920 v zakonjen.

Kar smo predvidevali že dolgo časa, se je uresničilo, in dne 28. februarja t. l. je bil v resnici v zakonjen davek na vojne dobičke za l. 1920. — Po zakonu o proračunskih dvanajstinih za mesec marec in april t. l., ki je izšel v Službenih Novinah z dne 28. II. 1922 se dovoljuje vladi izplačilo tekočih proračunskih izdatkov za imenovana dva meseca v znesku 742 milijonov 974 tisoč 902 dinarja. Dvanajstine so za marec in april napram prvotnemu proračunu 1920/21 zmanjšane za 107 milijonov dinarjev in 54 milijonov kron.

Za kritje izdatkov ostanejo v veljavi vse odredbe finančnega zakona za leto 1920/21 z vsemi prilogami in dopolnitvami, ki so stopile v veljavo na podlagi začasnega zakona z dne 21. avgusta in 26. oktobra 1920, kakor tudi vse odredbe začasnega zakona z dne 30. novembra 1921 o proračunskih dvanajstinih za mesec junij, december, v kolikor jih zakonodajni odbor narodne skupščine v smislu § 130 ne bo izpremenil.

Davki in dohodki se imajo pobirati po določbah in načrtu lanskega proračuna in se vsi tozadevni zakoni in določbe podaljšajo v tem oziru. V sledečem navajamo dobesedno glavne določbe glede vojnega davka in plačarine.

»Člen 3 b določa, da se ima izvzetno od dosedanjih določb zakona na vojne dobičke vzeti predvojni povprečni dohodek, ki je bil ugotovljen v kronah, v primeri s čistim dohodkom v letu 1920 z vrednostjo štirikratnega produkta.

Ker ni bilo nikakega predvojnega dohodka, odnosno je bil dohodek manjši kot 10.000 dinarjev, se bo vzelo 10.000 dinarjev za podlago. — Davek na vojne dobičke se za leto 1920 ne bo pobiral od onih oseb, pri katerih razlika sedanjih dohodkov proti predvojnemu povprečnim, oziroma minimalnim dohodkom ne znaša več kot 25.000 dinarjev. V vsakem slučaju mora ostati davčnemu obvezancu po vplačanju davka najmanj 25.000 dinarjev od prebitka. Te odredbe veljajo za vse obveznike davka na vojne dobičke. Davčna obveza po členu 13 ni 52 zakona o davku na vojne dobičke se določa za leto 1920, počenši s 40.000 dinarji. Člen 13 namreč je določal po finančnem zakonu 1920/21, da so presežki plač, penzij, dodatkov in dnevnice, katere prejema davkoplačevalci iz privatnih blagajn, ako skupni dohodek ne preseže za davčno leto 1919 18.000 dinarjev, niso podvrženi plačanju vojnega davka. Člen 52 pa določa, da so od davka na vojne dobičke oproščeni presežki dohodkov in službenih prejemkov iz nedržavnih blagajn odnosno od privatnih oseb, ako ne presežejo za leto 1918 40.000 K in za leto 1919 pa 50.000 kron. Za leto 1920 se ima izvršiti nova odmera od davka na vojne dobičke. Dalje določa zakon o dvanajstinih, da izvzetno od zakonitih predpisov, ki veljajo v posameznih pokrajinah, privatni nameščenci ne bodo plačevali za davčna leta 1921 in 1922 plačarine na draginjske doklade, katere prejema poleg svoje plače, do onega iznosa, v katerem prejema državni

uradniki po draginjski naredbi svoje doklade. Na ono svoto dohodkov pa, za kolikor presegajo dodatki privatnih nameščencev prejemke državnih uradnikov, imajo plačati privatni nameščenci davek in doklado po predpisih, ki so določeni v zakonih, ki veljajo za posamezno pokrajino.

To je torej kratka vsebina davčnih določb v dvanajstinskem zakonu. Protesti naših gospodarskih korporacij v trgovski zbornici so bili prepozni, ker se je takrat zakon že tiskal. Sicer pa dvomimo, da bi bili imeli kaj pozitivnega uspeha, če bi bili tudi prišli pravočasno na vsa merodajna mesta. Tudi Zagreb je protestiral proti davku na vojne dobičke za leto 1920, pa tudi brez uspešno.

Priznati moramo, da je nekoliko izpremembe v tem, da se, mirodobi dohodek vzame štirikratno in se šele od tega presežka računa vojni davek. Ako je torej kdo imel pred vojno 10.000 kron dohodkov, po vojni pa 100.000 kron, se obdavči za leto 1920 samo diferenca 100.000 — 4 × 10.000 = 60.000 kron. V tem oziru vidimo tedaj prvič nekoliko vpoštevano devalvacijo krone, kar se za prejšnja leta ni zgodilo. Važno je tudi, da se določa minimum, ki mora ostati davkoplačevalcu in pa, da se ima ta davek na podlagi komisijonalnih cenitev na novo ugotoviti. S tem upamo, da bomo našli možnost in priliko pojasniti v cenilnih komisijah položaj gospodarstva v letu 1920 in doseči, v kolikor je to v mejah zakonitih določb sploh mogoče, primerno vpoštovanje.

Za Slovenijo je posebno važna pridobitev nova določba glede plačarine privatnih uslužbencev. Zakon izraža seveda samo princip in zato je treba glede detajlov, načina odmere in primere plač in mezd privatnih uslužbencev z državnimi uradniki počakati na določbe izvrševalnih naredb. V zakonu sedaj ni ničesar določenega, kako naj se primerjajo posamezne kategorije državnih in zasebnih nameščencev, posebno ker so mezdni sistemi v privatnih službah bistveno različni od državnega, kjer obstoja temeljna plača, draginjska doklada za uradnika in za rodbinske člane za vsakega posebej. Brezdvomno pa je velik začetni uspeh, da se je posrečilo doseči glede plačarine za zasebne nameščence bazo državnih.

Kakor se je že pri razpravi o dvanajstinih povdarjalo, smo proti podaljševanju proračunskih kreditov in menjavanju davčnih zakonov na tak nenormalen način. Vendar vidimo, da ne gre drugače. Sedaj finančni odbor zopet nič ne dela. Številke, ki so jih predložila ministrstva za materialne izdatke, bodo medtem zastarele, in ko bo morda konecno v juniju v najboljšem slučaju stopil redni proračun v veljavo, se že ne bo dalo z njim gospodariti in posledica bodo ali novi deficiti ali pa opustitev potrebnih materialnih del.

Glede davka na vojne dobičke za leto 1920 smo svarili dovolj. Sedaj ne kaže več izgubljati besed, ker bodo posledice prišle in morajo priti same po sebi.

Oglašajte v 'Trgovskem Listu'!

Kupčijska organizacija veletrgovine.

Medtem ko doma trošimo energijo in se absorbiramo v malouspešnem boju z upravnimi neprilikami, zamujamo mnogo časa in prilik, da bi organizirali našo zunanjo trgovino. Po prevratu se je pojavilo nekako sindikalno grupiranje posameznih strok v obliki konzorcijev, družb z omejeno zavezo in celo pod firmo društev, katerih namen je bil s skupnim sodelovanjem dobiti boljšo pozicijo v eksportu in importu, izkoristiti drekne zveze in izločiti posredovalno trgovino. Posebno v lesni trgovini se je ustanovilo po prevratu mnogo takih družb. Toda kmalu se je izkazalo, da te združitve niso imele globokješe in trdnješe zveze in zato so se samoumevno začele tvoriti nove skupine z drugimi interesi. V nekaterih slučajih je tudi osebna dobičkaželjnost posameznih družabnikov onemogočila nadaljnji obstoj skupnih organizacij.

Nastal je konkurenčni boj med skupinami in potem med posamezniki, ki je končal z žalostnim dejstvom, da je gros našega izvoza prišel po slepih cenah inozemcem v roke. Inozemci so se pojavili kot kupei v velikih množinah na trgu, na škodo domače trgovine. Tudi v trgovini s poljskimi pridelki se skupna organizacija ni obnesla. Ozkosrčna rivaliteta družabnikov je že vnaprej izključevala vsako organizacijsko disciplino. Veletrgovine so bile same dovolj močne, da so lahko samostojno nastopale v izvozu, zato niso hotele podpirati malih, ki bi bile v prvi vrsti imele koristi od organizacije. V lesni stroki imamo še mnogo družabnih organizacij samo radi neurejenih prometnih razmer, pomanjkanja vagonov in kupčijskih zvez.

Slepa rivaliteta izvoznikov in liberalni režim izvoza so povzročili, da smo na domačem trgu navili cene blaga do neznosnosti, pri izvozu pa nismo mogli izkoristiti valutnih diferenc v tej meri, kot se je to posrečilo Čehom s prisilnim karteliranjem in izvoznimi sindikati. V tem se zreali vsa malenkostnost naših razmer. Po treh letih gospodarstva v svobodni državi nismo mogli osvojiti tal v sosednjih državah, kamor največ izvažamo. Sicer je temu vzrok deloma to, da se valutni odnošaji naglo menjujejo in z njimi tudi smer izvoza, vendar vidimo, da grejo druge države, posebno Nemci v tem oziru popolnoma drugo pot. Oni posvečajo sedaj našemu trgu vso pozornost in se ne bojijo nikakih žrtev samo, da se na trgu vpeljejo in ga pridobijo za bodočnost.

Res je, da je pri nas temu mnogo krivo pomanjkanje zvez in informacij. Inicijativnost krajevnih stanovskih organizacij je minimalna. Naši konzulati v tujini pa se s pospeševanjem našega izvoza sploh ne pečajo. Malo bolj agilne so takozvane privilegirane trgovske agencije, ki so v resnici agenture najnavadnejše vrste, katerim je glavni smoter in interes provizija. Poročevanje naših konzulatov o gospodarskih razmerah v inozemstvu je pod kritiko. Prvi prihaja prepozno in so poročila časopisov, ki jih dobivamo mnogo bolj

obširna in izčrpna, kakor pa konzularna poročila.

Važna in nujna je organizacija kreditnih informacij, katerih pomanjkanje je vsak dan bolj občutno. Potreba je postala posebno sedaj po vojni, ko se je v trgovskih krogih pojavilo toliko novincev, katerih poslovne in kreditne razmere niso poznane. Inozemski konzulati, ki se nahajajo v naši državi, se obračajo vedno bolj pogosto na naše zbornice po kreditne informacije. Zadeva pa ne spada v delokrog zbornice in so predvsem stanovske organizacije poklicane vršiti to nalogo in nabirati zadevne reference.

Kakor se kartelna organizacija v eksportni trgovini ni obnesla, znamenjuje vse slovenske tvrdke, ki so se etablirale dosedaj v Nemčiji ali v Franciji, pa tudi na Češkem nepričakovane uspehe in opravičujejo najboljše nade v bodočnost.

Ne ubijajmo se sami sebe.

V Slovenskem narodu živi posebno mržnja proti Italijanom, ker naše pošteno ljudstvo sovraži hinavščino in zavratnost, ki sta glavni lastnosti italijanske politike. Dan za dnem doživljamo dogodke, ki nam dokazujejo italijansko zlobnost proti našemu narodu in proti naši domovini. Videli smo, kako so se Italijani trudili na vse kriplj, da bi nas odrinili od morja. Pojedli so nam naš Trst in zaslužnili mnogo našega naroda, oropali nas na hinavski način Reke in dali nam niso lukice Baroš.

Videli smo počenjanje D'Annunzia, norčevali se iz njega, obkladali ga z komedijantom, zvali njegovo postopanje danuncijado. Ta komedija, ta danuncijada pa je imela delekoviden smoter: Pripadnost Reke k Italiji. Dosegla je takozvano samostojno državo Reko, a nam je zaprla pred nosom vrata v svet, nam vzela brez posebnih stroškov edini, res takoj uporabni dostop do morja. Norčevali smo se iz D'Annunzia in računali na pravičnost in naklonjenost velikih zaveznikov. O ti pravičnosti in naklonjenosti pa ni ne duha ne sluha, pač pa smo morali sklepati iz postopanja teh zaveznikov, da jih ni sram glumiti z oficijelno Italijo vred.

D'Annunzio je opravičil in odšel, prišel je Foschini, da bi organiziral novo vlado samostojne države. Grozil je na vse strani in vsakomur, kdor bi ogrožal mir in delal nasilje. Toda pod njim so zasedli fašisti Baroš in ropali jugoslov. trgovine.

Prišli so sedaj zopet italijanski fašisti, tihi odposlanci italijanske vlade, da zasedejo Reko in jo »anektirajo« za veliko Italijo. Italijanska vlada bo sicer zatrjevala svetu, da ni v zvezi s tem novim italijanskim sovražnim činom proti naši državi. Veliki zavezniki bodo najbrže zopet našli stvar v redu.

Naša vlada mora sicer s srdom v srcu gledati to postopanje velikega zaveznika, ali nima dovoljno moči, da bi se uprla takemu postopanju. — Mi s svojim nesrečnim strankarstvom in razcepljenostjo, s svojim republikanstvom in avtonomizmom slabimo moč vlade in ji onemogočamo energično uveljavljanje naših zahtev in zaščito naših koristi. Ne vlada, mi

sami smo krivi, da smo izgubili toliko našega naroda, toliko naše svete zemlje, da se nam prizadevajo take krivice.

Statistika pravi, da dobra tretjina našega uvoza izvira iz Italije. — Italijani nas ubijajo in uničujejo, mi pa ji odjemamo njeno slabo blago za drag denar.

Vozimo se prav pridno nakladat blago v Trst, kjer seveda ne smeš izpregovoriti slovenske besedice na ulici, sicer že obetiš pesti italijanskih kulturonošev.

Ali je to potrebno? Rekli mi najbrže bode, da smo navezani na italijansko posredovanje. Vse tiste, ki mislite, da se ne moremo izogniti Italiji, opozarjam na veliko carinsko vojno leta 1908 med malo Srbijo in veliko Avstrijo. Avstrija je hotela zadušiti malo Srbijo in ji je onemogočila izvoz čez avstrijsko ozemlje. Z velikim naporom in velikimi žrtvami je odprla Srbija svoji izvozni trgovini nova pota in zmagala je v tisti carinski vojni.

Najdimo si nova pota in nove vire, pa naj nas to stane za sedaj truda in troškov, bomo imeli potem večje koristi. Italijansko posredovanje je za nas jako drago tudi v gmotnem oziru. Otresimo se očetov fašizma in tlačiteljev našega naroda, ne nagradimo tistih, ki nas zasramujejo in ubijajo, sicer zasramujemo in ubijamo sami sebe.

Računski stroji

THE REX CO., LJUBLJANA.

Svetovna sladkorna industrija.

Svetovna produkcija sladkorja je znašala po kalkulaciji Willet in Gray-a, v letu 1920—1921: 16.6 milijonov ton, to je za 2.2 milijonov ton manj nego v zadnjem predvojnem letu. Za leto 1921/22 se računa celokupni iznos na 15.6 milijonov ton, kar bi bilo za 3.2 milijona ton manj nego v letu 1913/14. Kljub temu se ni na svetovnem tržišču zapazilo pomanjkanja sladkorja, a vzrok za to je v tem, da so bile znatne pokrajine Evrope, ki so prej konsumirale velike kvantitete sladkorja, vsled gospodarske bede primorane, da omejijo svoj sladkorni konsum na minimum.

To so v glavnem uprav one dežele srednje in vzhodne Evrope, koje so pred vojno zavzemale, kar se tiče proizvodnje sladkorja, zelo visoko stopnjo in so velike množine sladkorja tudi izvažale, med tem pa, ko sedaj, ako se izvzame Čehoslovaško, jedva krijejo lastne potrebe, ali pa da vsled svoje nizke valute, kakor Rusija in Avstrija, ne pridejo kot kupci na svetovnem tržišču sploh v obzir. To je vzrok, da niso izvenevropske dežele s težko valuto povečale svoje produkcije sladkorja iz sladkornega trsja, med tem ko se je evropska industrija sladkorja iz sladkorne repe, zaščitena od visokih uvoznih carin vsled svoje nizke valute, kot zelo cena razvijala najuspešneje.

V zadnjih desetletjih preteklega stoletja je evropska industrija sladkorja iz sladkorne repe znatno napredovala, ter bi danes odpadalo od celokupnega proizvodnje dve tretjini na sladkor iz repe, a ostatek na sladkor iz sladkornega trsja.

Z Brusel-sko konvencijo se je uravnalo razmerje v proizvodnji teh dveh vrst sladkorja. Iznos celokupne produkcije sladkorja je bil proti koncu prve in druge periode predmetnih pregovorov sledeči:

V letu 1901/2 je znašal odstotek sladkorja iz repe z ozirom na celokupni iznos 62.9, v letu 1907/8 50.3; v letu 1912/13 pa 49.3. V letu 1919 je znašalo celokupno proizvodnje sladkorja iz trsja 3264 tisoč ton, sladkorja iz repe pa 11.904, v letu 1920/21 je znašala produkcija sladkorja iz trsja 4723, iz repe pa 11.832 tisoč ton, v letu 1921/22 se je produciralo 4835 tisoč ton sladkorja iz trsja, 10.785 pa

iz repe. V odstotkih je tedaj participiral pri celokupni produkciji sladkor iz repe v letu 1919/20 z 21.5, sladkor iz trsja z 87.5; v letu 1920/21 sladkor iz repe z 28.5, sladkor z trsja pa 71.5 v letu 1921/22 je pa na celokupnem iznosu 15.620 ton participiral sladkor iz repe s 31.0, a sladkor iz trske pa z 69.0 odstotki.

Važnost tega ekonomsko političnega boja obstoji v tem, da se ti dve vrsti sladkorja izrečno nanašata na dva ekonomska področja, koja tekmujeta za čim večje participiranje na svetovnem tržišču.

Najvažnejša dežela na svetu za proizvodnjo sladkorja iz repe je pač Nemčija. Njen položaj na svetovnem sladkornem tržišču je pa vsled dolgotrajne vojne, ter skrajno težkih pogojev mirovne pogodbe utrpel veliko škode. Pred vojno je bila nemška sladkorna industrija tako razvita, da je Nemčija izvažala 1 milijon ton, dočim danes jedva pokriva svoje domače potrebe.

Drugo mesto v proizvodnji sladkorja zavzema Čehoslovaška. Čehoslovaška je za sedaj, kar se tiče izvoza sladkorja najvažnejša država v Evropi.

Rusija, ki je bila pred vojno za Nemčijo in bivšo Avstro-Ogrsko jedna najmočnejših dežel za proizvodnjo sladkorja, še dolgo časa ne bo v stanu proizvajati dovoljno za kritje domačih potreb, kaj še za izvoz.

Ne glede na to, da se je v Ameriki za čas vojne produkcija sladkorja iz repe zelo razvila, vendar ni proizvodnje tako močno, kakor je bilo pred vojno.

Vse nade za razvoj sladkorne industrije se opirajo na dežele, ktere imajo zelo razvito poljedelstvo, ter zamorejo nasejati mnogo sladkorne repe. Med temi deželami stoji na prvem mestu Jugoslavija, kjer so dani vsi pogoji za najuspešnejši razvoj sladkorne industrije.

Za čas vojne se je produkcija sladkorja iz sladkornega trsja znatno povečala, ker niso zemlje, kjer se goji sladkorno trsje trpele nikake škode vsled vojne, med tem, ko so industriji sladkorja iz repe nanese vojne razmere največje škode. Vendar se pa od najnižje stopnje v produkciji sladkorja iz repe v letu 1919/20 do danes opaža viden napredek, a to vsled visoko stoječih valut onih držav, koje proizvajajo sladkor z sladkornega trsja, kar je seveda pripomoglo k boljšemu razvoju sladkorne industrije v onih državah, kjer se izdeluje sladkor iz sladkorne repe.

Trošarine prosto kuhanje žganja.

Trošarine prosto kuhanje žganja za domačo potrebo smo imeli v Sloveniji — razen v Prekmurju — že iz leta 1845, v Prekmurju in v ostalih »prečanskih« pokrajinah naše kraljevine se je pa uvedla ta ugodnost šele z dnem 20. septembra 1920, ko je stopil v veljavo zakon o proračunu za leto 1920/21. V Srbiji še danes ne poznajo trošarine proste žganjekuhe, ker tam za kuhanje žganja sploh ne plačujejo nobene trošarine.

Novi predpisi o trošarine prostem kuhanju žganja so vkljub njih veliki važnosti še precej malo poznati, zato menimo, da bomo ustregli mnogim našim čitateljem, ako te predpise nekoliko natančneje obravnavamo.

A. Kdo sme kuhati žganje trošarine prosto?

Trošarine prosto sme kuhati žganje za domačo potrebo vsakdo, ki je pridelal snovi, iz katerih želi kuhati žganje, sam, če ne izdeluje začinjnih tekočin in če ne prekuhava žganja za druge.

Trošarine prosto smejo kuhati žganje po novih predpisih torej tudi gostilničarji, trgovci itd., ki prodajajo alkoholne tekočine, ne izdelujejo pa »začinjenih tekočin« likerjev, ruma, razolije, grenčic, krem itd. itd.

Pod onimi, ki »prekuhavaajo žganje na tuj račun« (za druge) se

ne razumevajo morda oni, ki kuhajo žganje drugim proti plačilu, temveč le oni destilatorji, ki žganje za druge prežigajo (rektificirajo). Takih destilatorjev v Sloveniji ni mnogo, ako je sploh kateri.

Žganje se sme kuhati trošarine prosto le iz »lastnih proizvodov«. — Snovi, iz katerih želi kdo kuhati žganje, mora torej dotičnik sam pridelati. Generalna direkcija posrednih davkov je s posebno naredbo pojasnila, da se sadje, vzeto v zakup, ne more smatrati za lastni proizvod zakupnika in da se zato zakupniku sadja ne sme dovoliti, da bi kupal iz tega sadja žganje trošarine prosto. Seveda je mišljen tu le slučaj, da se je vzelo v zakup celo posestvo, in da se je pridelalo sadje na tem posestvu.

Tudi užitarjem, ki dobijo za praviček sadje, se ne more dovoliti, da bi ga pokuhali trošarine prosto, ker to sadje ni njihov lastni proizvod temveč proizvod onega, ki jim daje užitek.

Drugače je, če imajo prevžitkarji izgovorjeno kot prevžitek kos zemljišča ali vsaj določena drevesa. V tem primeru smejo pokuhati tudi oni sadje, pridelano na dotičnem zemljišču ali dotičnih drevesih, trošarine prosto.

Jagode (brinje, maline, robidnice, oparnice, jerebikovina itd.) se morejo smatrati za lastni proizvod le, če jih je nabral proizvajalec žganja na lastnem posestvu ali pa na posestvu, ki ga ima v zakupu, ne pa tudi, če jih je nabral na tujem ali na skupnem (občinskem, selskem) posestvu.

Posebna izjema glede snovi lastnega proizvoda velja za viničarje, ki dobijo po pogodbi od svojih gospodarjev kot del zaslužka vinske tropine.

Te tropine niso »lastni proizvod« viničarjev, ker so jih pridelali na vinogradnikovem posestvu in ne na svojem, zato, bi jih praviloma ne smeli pokuhati trošarine prosto. Na zahtevo slovenskih poslancev je pa zakonodajni odbor narodne skupščine pri obravnavanju začasnega zakona o državni trošarini vpošteval posebne gospodarske odnose med viničarji in vinogradniki in določil, da smejo, tudi viničarji pokuhati vinske tropine, ki so jih dobili od svojih gospodarjev kot del zaslužka, trošarine prosto, če stanujejo na posestvu vinogradnikovemu.

Ta izjema velja le za vinske tropine, ne pa tudi za druge snovi, četudi jih dobijo viničarji od svojih gospodarjev kot del zaslužka.

Za vinotrošce in gostilničarje je še važno vedeti tudi to, da se smatrajo vinske droži le takrat za lasten proizvod, če je pridelal njih lastnik vino, iz katerega izvirajo te droži, na lastnem zemljišču, ne pa tudi če je to vino (grozdje, mošt) kupil.

V trošarinskem pravilniku je v določilih o trošarine prostem kuhanju žganja rabljena poleg besede »rodbina« vedno tudi beseda »zadruga«. Te »zadruga« nimajo nič skupnega z našimi zadrugami (društvi) in pomenijo toliko kakor familija.

(Dalje prih.)

O mejah obdačbe.

Finančna uprava namerava baje občutno zvišati vse državne davke. Govori se o 40 %—100 % nem državnem pribitku k osebnim davkom. Tako se čuje iz parlamentarnih krogov.

Ta načrt nas sili, da se pečamo s precej kočljivim vprašanjem o mejah gospodarsko možne obdačbe.

Že sedaj se v Sloveniji v obče toži, da že obstoječi davčni zakoni gospodarsko preveč obremenjujejo davkoplačevalce. Davčni zavezanci v Sloveniji vrše sicer svoje davčne dolžnosti, a le z velikimi gospodarskimi žrtvami.

Radi tega je nujno, da preizkusimo na konkretnih slučajih, ali in v koliko so te tožbe opravilene. Ob enem odgovarjamo s tem tudi na vprašanje, ali bi bil novi 40 % do

100 % ni državni pribitek sploh gospodarsko mogoč ali ne.

Radi večjega pregleda obravnavamo najprej one davke, ki neposredno obremenjujejo čisti bilančni dobiček. Predvsem torej dohodnino, plačarino in posebno pridobnino.

Teoretično znaša posebna pridobnina 10 %, 90 % ni enotni državni pribitek 9 %, 80 % ni rentabilitetni pribitek 8 %, invalidski davek 5.4 %; skupaj 32.4 %.

Avtonomne doklade znašajo običajno okrog 200 %, torej 20 %; skupaj tedaj 52.4 % od čistega bilančnega dobička.

Vsled gotovih dejanskih izdatkov, katere davčna oblast ne pripozna, pa znaša obdačba v najugodnejšem slučaju dejansko 60—70 % čistega bilančnega dobička. To se razvidi iz sledečega konkretnega slučaja. V Sloveniji imamo delniško podjetje. V letu 1920 je imela družba dobička 1.200.000 K. Na davkih je plačala med letom 400.000 K.

V davčnem letu 1921 bode plačala (ker je k bilančnemu dobičku po 1.200.000 K prišteti še 400.000 K, izdanih med letom za davke) na a) posebni pridobnini 160.000 K, b) na 90 % nem enotnem državnem pribitku 144.000 K, c) na 80 % nem reabilitetnem pribitku 128.000 K, d) na invalidskem davku 86.400 K, e) na 200 % nih avtonomnih dokladah 320.000 K; skupaj torej 838.400 K ali skoro 70 % čistega bilančnega dobička.

Tudi kdor ni strokovnjak, mora priznati, da je 70 % na obdačba skrajni mejnik gospodarsko možne obdačljivosti. Kakor hitro bi finančna uprava zvišala davčno merilo in državne pribitke le za 40 %, b s tem upropastila za vedno naše podjetništvo.

Poglejmo le posledice 40 % nega državnega pribitka.

Zgoraj smo navedli, da znaša teoretična obdačba 32.40 %, 40 % ni, torej najnižji državni pribitek bi znašal 12.96 %; skupaj 45.36 %. K temu je prišteti avtonomne doklade (200 %) 20.00 %, dobimo torej 65.36 % no teoretično obdačbo. Faktično znaša pa obdačba veliko več. Po naših računih bi že samo 40 % povišanje državnih davkov konsumiralo v najugodnejšem slučaju 85 do 95 % bilančnega dobička. Pri vsakem višjem državnem pribitku bi pa finančna uprava pobrala ne samo celi bilančni dobiček, ampak bi šla preko njega. Podjetje bi moralo doplačati.

To ugotoviti lahko vsakdo, ako vporabi zgoraj navedeni slučaj.

Položaj je še bolj neugoden, ako obravnavamo družbo z o. z. z nepravno glavnicco nad 1 milijon kron. Radi večje preglednosti recimo, da je pri tem podjetju le dvoje družabnikov. Eden je samec, drugi oženjen z dvema otrokoma. (Dalje prih.)

Sladkor.

Ne bomo govorili o tem, kako izgleda sladkor in kakšnega okusa je, ker to je pač znano vsakemu, pomenili se bomo le o načinu pridobivanja sladkorja. Čeravno vsebujejo sladkor mnogi prirodni proizvodi, kakor n. pr. sadje, grozdje, vendar v starem veku niso poznali toliko kemije, da bi z njeno pomočjo pridobivali iz sadežev sladkor. Rabili so za slajenje med.

Evropa je spoznala sladkor šele za časa križarskih vojsk. Križarji so prinesli s seboj vkuhan sok sladkornega trsa, ki se je iz Indije razširil daleč na okoli. Sladkorni sirup se je jako priljubil v Evropi in je postal pozneje važen predmet trgovine, s katerim so posebno Benetke veliko zaslužile. S početka so uvažali kristalizirani sladkor. Ako sirup mirno stoji dalje časa, se tvorijo sladkorni kristali. Seveda je bilo veliko lažje prevažati trdi sladkor kot pa sirup, pa je bil tedaj kristaliziran sladkor precej cenejši. Okol leta 1400 je stal kilogram sladkorja po naši predvojni vrednosti približno 24 kron. Ko so našli Ameriko, so prenesli sladkorni trs tudi tja in komaj 100 let po najdbi Amerike, so obstojale velike plantaže na Kubi, katere so obdelovali

zamorski sužnji. Prvotna domovina sladkornega trsa, Vzhodna Indija, je dobila hudega konkurenta.

Pridelek sladkorja iz sladkornega trsa bi ne mogel kriti svetovne potrebe na sladkorju, pa naj bi se proizvajanje še tako razširilo. V 18. stoletju so kemiki prišli na to, da vsebuje enaki sladkor, kakor sladkorni trs, tudi sladkorna pesa. Posebno kemik Markgraf se je veliko trudil in žrtvoval vse svoje premoženje, da bi proizvajal sladkor iz pese na debelo. Sreča mu pa ni bila mila in mož, ki je dobro vedel, kako velikega pomena je bila njegova iznajdba in koliko bi donasala, je umrl v bedi. Šele leta 1806, ko je Napoleon zaprl Evropo angleškemu uvozu, je potreba prisilila, da so zopet začeli z poskusi, ki so se jim posrečili. Začeli so ustanavljati sladkorne rafinerije. Seveda je bila ta fabrikacija še precej na nizki stopnji in se je šele skozi desetletja jako izpopolnila.

Leta 1840 so dobili iz 100 kg repe samo 5¼ kg sladkorja, a danes dobivajo iz 100 kg repe okoli 13½ kilogramov.

V pozni jeseni oddajajo proizvajalci sladkorne pese svoj pridelek v tovarno. Tam repo najprej operejo, potem na rezalnicah zrežejo na tanke zrezke. Zrezki se izlužijo z vodo in potem še iztisnejo. Taki zrezki so vkljub groznemu duhu izborna krma za živino.

Vodo, s katero so izlužili zrezke sladkorne pese, vkuhajo, da se odstrani odvisna voda. Dobljeni gosti sirup vkuhajo zopet v vakuum-kotlih, v katerih je zračni pritisk jako majhen in tedaj vre voda pri dosti nižji toploti. Ako bi sirup kuhali pri navadnem zračnem pritisku in višji vročini, tedaj bi sladkor ne kristaliziral. Ko se tekočina shladi, se sladkor popolnoma izkristalizira. Seveda je to rujav sladkor, pa ga še enkrat prekristalizirajo, da postane bel.

Po vkuhanju in izkristaliziranju sladkorja preostala tekočina se imenuje melasa. Ta vsebuje še precej sladkorja, zato delajo iz nje melasni špirit, jo porabljajo v nekaterih drugih fabrikacijah, ali pa jo krmijo kravam. Seveda je potreben kravji okus, da prenese melaso kot krmo.

Veliki proizvajalec sladkorne pese in sladkorja je Nemčija, Češka, Rusija itd. Jugoslavija ima tovarne, ki bi vse skupaj lahko izdelale okoli 8 do 10.000 vagonov sladkorja, pa kmetje ne sadijo sladkorne pese. — Sedaj moramo sladkor uvažati.

Med vojno je proizvodnja sladkorne pese jako nazadovala in se do danes še ni povzpela do predvojne višine.

Omenim še, da so si med vojno v nekaterih krajih pomagali s tem, da so kuhali svežo koruznico in dobivali iz nje sladkorni sirup. Koruznica je sorodnica sladkornega trsa. V Rumuniji so lužile gospodinje sladkorno peso in to sladko vodo porabljale za kavo itd.

Izvoz in uvoz.

Osiguranje valute. Generalni inspektorat je odgovoril na vprašanje beograjske trgovske-obrtniške zbornice, da morejo banke-izvoznice osigurati valuto samo pri Narodni banki. Le ako izvažajo na račun komitentov, morejo osigurati valuto pri sebi. O tem predpisu so bile obveščene vse carinarne.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Zakon o moratoriju še ni sprejet. Na sestanku delegatov vseh vladno koalicijsko tvorečih parlamentarnih skupin 6. t. m. je bilo sklenjeno, da se zakon o odgoditvi trgovskih plačil v inozemstvo stavi z dnevnega reda, da se zakon v vseh podrobnostih prouči in njegova razprava odgodi na nedoločen čas.

Seno vseh vrst, tudi v manjših količinah ponuja neka inozemska tvrdka. Naslov je interesentom na razpolago pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Kolonijalna razstava v Marseilleu je določena za čas od aprila do novem-

bra t. l. Priredi jo mesto Marseille, Departement des Bouches — du Rhone in trgovinska zbornica na sejmišču s 36 hektari površine v 50 palačah in paviljonih. Razstaviti se ima vse, kar francoska trgovina pošilja svojim kolonijam in kar francoske kolonije dobavijo svoji državi. Sejmski biro se nahaja v Parizu 17, Rue d'Anjou in v Marseilleu 55, Rue Paradis.

Industrija.

Industrijska kriza v Avstriji. Industrijski tekstilne industrije so odgovorile z 31. marcem kolektivni dogovor z delavci. Lastniki tovarn so izjavili, da z ozirom na skromno zaposlenje svojih tovarn ne morejo plačevati visokih mezd, da bodo morali ustaviti obrat večih tovarn in odpustiti delavce. Ekonomsko stanje v Avstriji je dovedlo delavstvo v zelo kritičen položaj. Reguliranje delavskih mezd se vrši sedaj avtomatično, kakor raste druginja, na bazi indeksnih števil. Mešana komisija delodajalcev in delojemalcev je povišala plače za mesec januar za 15 odstotkov. Če se bo druginja razvijala s sedanjo hitrostjo, ne bo trpelo le delavstvo, marveč vsa cvetoča avstrijska industrija.

Denarstvo.

Kontrola bančnega poslovanja. Finančni minister je dobil od glavne kontrole 8 strokovnjakov, ki bodo v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu pregledali knjigovodstvo bank z ozirom na njih poslovanje z devizami in valutami.

Merkantilna banka v Kočevju. Minister za trgovino in industrijo je dovolil gg. Vinku Heinrichu, trgovcu v Kočevju, Francu Ilicu, trgovcu v Ribnici, Antonu Kajfežu, trgovcu v Kočevju in drugim, ustanoviti delniško družbo z imenom »Merkantilna banka v Kočevju«. Družba se bo bavila z vsemi posli ki spadajo v področje mobilarnih bank. Osnovna delniška glavica znaša pet milijonov kron ter je razdeljena na 12.500 popolnoma vplačanih delnic po 400 K. ki se glase na prinosnika.

Carina.

Pojasnilo o predlaganju deklaracij po carinskih posrednikih. O vprašanju neke carinarne, ali imajo priznani carinski posredniki pravico predlagati deklaracije za uradno ocarinjenje v zmislu pravilnika C br. 61.133 z dne 9. septembra 1921, je odločil carinski svet sledeče: Carinarne ne smejo sprejemati deklaracij za uradno ocarinjenje, ako jih predlagajo carinski posredniki, postavljeni pri carinarnicah, ker bi bil s tem prekoracen namen, zaradi katerega je bil izdan pravilnik o uradnem ocarinjanju. Istotako ne smejo stranke, ki predlagajo deklaracije za uradno ocarinjenje, določati carinskih posrednikov ali njihov pomočnikov, da bi prisostvovali uradnemu ocarinjanju. (Ur. l. št. 20 z dne 4. III. 22.)

Carinski azilo na zlato v Italiji pri plačanju carine v novčanicah znaša od 1. do 15. februarja 202 odstotkov (to je skoro četvrtina temeljna carina).

Davki.

Oddaja premoženja na Češkem. Na račun češkoslovaške oddaje premoženja je bila do sedaj plačana ena milijarda češkoslovaških kron, še preden so davčni uradi razpisali to oddajo. Dohodki oddaje se uporabijo za kritje državnih nakazil. Skupno vsoto, ki jo prinese oddaja, cenijo na 10 do 11 milijard kron.

Promet.

Nemška ponudba poštne vagonov. Reparacijska komisija v Wiesbadnu je pripravljena dobaviti naši državi na račun reparacije okoli 160 poštne železniških vagonov.

Prometne izpremembe. Sprejemanje in odpošiljanje vsakovrstne robe za Bosno, Hercegovino in Dalmacijo preko Bos. Broda je zopet dovoljeno. Sprejemanje kosovne sporovozne robe za Madžarsko preko postaj Bruck-Neudorf-Hegyeshalom in Fehring-St. Gotthard je zopet dovoljeno.

Prometne omejitve. Začasno velja jo sledeče prometne omejitve. I. V Jugoslaviji: Južna železnica: V postaji Zagreb j. k. je ukinjeno do nadalje sprejemanje brzovozne in sporovozne komadne robe za postaje državnih železnic preko postaje Zagreb drž. kol. V postajah Rakec, Planina in Logatec je iztovarjanje parkljarjev prepoveda-

no, ker so te občine okužene po slinavki. Za postaje madžarske državne železnice v madžarskem delu Baranje je dovoljeno preko Kotoribe—Zakany—Bares sprejemanje samo one robe, ki je naslovljena na madžarske drž. oblasti. Celokupni promet preko Virovitice—Baresa na Madžarsko je še nadalje ukinjen. Uvoz in prevoz živine iz Madžarske in one iz Rumunije, ki je tranzitirala Madžarsko, je radi živinskih bolezni zabranjen. Jemati carini podvrženo ročno prtljago v kupeje pri »D« vlakih ni dovoljeno. Železnici v prevoz »D« vlaki predana potniška prtljaga za inozemstvo mora biti pred predajo carinsko pregledana. Ekspresno blago se v prevoz z brzimi vlaki in z »D« vlaki sploh ne sprejema. Državna železnica. A. Direkcija Zagreb: 1. Direkcija drž. železnice v Zagrebu je odredila, da ne sprejema v postaji Zagreb d. k. do nadaljnjih odredb nikake carinske, bodisi brzovozne bodisi sporovozne robe, ki se ji dovažajo po južni železnici. 2. Sprejemanje in odpošiljanje carinske robe za Zagreb d. k. loko in one za Zagreb d. k. tranzit. ki se ocarini v Zagrebu d. k. je torej do nadaljnjega ukinjeno. V Zagrebu d. k. se ocarinijo one pošiljke, ki so namenjene za postaje na progah Zagreb d. k.—Križevci—Kloštar—Virovitica—Slatina—Moslavina—Donji Miholjac—Belišće—Osijek—ekskl. Vinkovci ekskl. ter za vse postaje severno proge Sisak—Novska—Vinkovci ekskl. Pošiljke namenjene za postaje, ki leže na progi Sisak—Novska—Vinkovci ekskluzivno, se ocarinijo v Sisku. Izjeme: Za postajo Zagreb d. k. so dovoljene carinske pošiljke, ki so namenjene za industrijske tere v Zagrebu d. k. 3. Ekspresna roba se sprejema le k potniškim in mešanim vlakom, a na eno prevoznico ne preko 250 kg. 4. Celokupni promet preko postaje Brnjevar—Monoštor. Noskovec in Donji Miholjac je še nadalje ustavljen. Izjeme: Pošiljke premoaga, ki dosepejo iz Pečuha. 5. Na progi Brnjevar—Monoštor—Petarda je promet še nadalje ustavljen. 6. Prevažanje robe in prestavljanje vozovnih nakladov med Zagrebom j. k. loko je še nadalje ukinjeno. 7. V postaji Zagreb d. k. se sprejema ekspresna roba do težine 250 kilogramov pri »ekspresni blagajni« v brzovoznem skladišču samo v času uradnih ur, t. j. od 8. do 12. ure in od 14. do 18. ure. Pošiljke filmov se še nadalje sprejemajo pri prtljažnih blagajnah v času, ki je določen za odpremo prtljage. 8. Ves promet z Reko čez Bakar je še nadalje ustavljen. 9. Za Ljubljano drž. kol. je do nadaljnjega omejeno sprejemanje in odpošiljanje lesa v vozovnih nakladah za industrijski tir Scagnetti. Izjeme: Eden pošiljatelj sme dnevno le eno pošiljko odposlati. B. Direkcija Sarajevo: 1. Sprejemanje in odpošiljanje robe za Bos. Brod tranzit je do nadaljnjega ukinjeno. 2. V postaji Bosanski Brod so reekspedije prepovedane. C. Direkcija Subotica: 1. Na progah Apatin—Sonta in Velika Kikinda—Nakovo je ustavljen celokupni promet. D. Direkcija Beograd: 1. Sprejemanje robe, ki se mora med postajama Smederevo—Kovin preko Donave trajektirati, je do nadaljnjega ukinjeno. Šumsko industrijsko podjetje Dobrljin-Drvar d. d. 1. Na progi Prijedor—Knin je otvoren potniški in prtljažni promet ter promet z ekspresnim, brzovoznim kosovnim in sporovoznim kosovnim blagom. Sprejemanje in odpošiljanje pošiljk v vozovnih nakladah za to progo in v tranzitu preko te proge je še nadalje ukinjeno. Na progi Srebrenica—Jajce in v tranzitu preko te proge je celokupni promet še nadalje ukinjen. Izjeme: V vozovnih nakladah režijske pošiljke, naslovljene na državne železnice.

Akcija za otvoritev direktnega prometa z Nemčijo. Trgovsko-obrtniška zbornica v Ljubljani se je obrnila na prometno ministristvo s prošnjo, da bi se obenem s trgovinsko pogodbo z Nemčijo tudi sklenila železniško-prometna pogodba, in sicer na ta način, da bi se z naše strani frankirale pošiljke v dinarski tarifi po državnih železnicah do Jesenic in po južni železnici do Maribora ali Leobna. Od tam naprej pa bi se računala tovarnina v markah. Podobno prometno pogodbo imamo s Češkoslovaško. Vsled brezpogodbene stanja so morali naši interesi do slej naslavljati pošiljke na spediterje v

obmejnih postajah na avstrijsko-nemški meji, vsled česar so se transporti zadržavali in vsled stroškov za posredovanje podražili.

Pošne pošiljke po železnicah. Te dni se je vršila v Beogradu konferenca, na kateri se je razpravljalo vprašanje o poštne pošiljkah po železnicah. Sklenilo se je, da bodo v bodoče vozili pošto vsi vlaki, tudi takšni, ki nimajo poštne ambulanc. Ti vlaki bodo sprejemali samo časopise in pisemsko pošto. Ta posel se poveri železniškemu osebju. Tako se poskuša zboljšati poštne promet.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Ministrstvo trgovine in industrije obvešča trgovsko zbornico, da bo izdajalo tovarnam za usnje in usnarjem potrdila, da se v naši državi ne izdeluje, oziroma ne v zadostni meri tudi za surove kože in za kvebrahov ekstrakt. Kot znano, taka potrdila potrebujejo uvozniki, če hočejo surovine in polizdelke za podelovanje v svojih obratih carine prosto uvažati.

Kontrola semen pri prodajalcih v pomladni sezoni 1922. Poljedelsko ministristvo je izdalo nove predpise glede postopka pri kontroliranju semen pri prodajalcih v notranjem prometu za pomladansko sezono 1922. Interesentom so nove določbe na razpolago ter v gremjalnih pisarnah v Ljubljani, Mariboru, Celju in Kranju ter v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Dobava, prodaja.

Nabava različnega tiskovnega papirja in 100.000 ovitkov. Poštna direkcija v Ljubljani razpisuje na podlagi odlokov ministristva pošta i telegrafa od 22. januarja t. l. št. 2464 in od 28. februarja t. l. št. 9643 in na podstavi začasnega zakona o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o državnem računovodstvu od 6. marca 1910, oddelek B. Pogodbe in nabave, ofertalno licitacijo za nabavo štirih vagonov različnega tiskovnega papirja in 100.000 ovitkov. Licitacija se bo vršila dne 10. aprila t. l. ob 11. uri v ekonomskem oddelku poštne direkcije v Ljubljani. Sv. Jakoba trg št. 2/1, soba št. 10, na podstavi pismenih ponudb, ki morajo biti do tega časa izročene v zapečatenem zavitku s takso 20 dinarjev vred. Na zavitkih naj bo vidno označeno: »Ponudba papirja«. Le obvezne ponudbe z vzorci vred se sprejemajo, in sicer za vso količino, kakor tudi za manjšo. Pogoji te nabave se lahko vpogledajo med uradnimi urami v zgoraj navedeni pisarni. Vsak ponudnik mora po čl. 88 navedenega zakona položiti kavcijo, in sicer domači 5. inozemski pa 10 odstotkov dogovorjene vrednosti. Dobava se mora izvršiti v roku enega meseca po odobritvi pristojnega ministristva.

Dobava drv. Komanda Potiske divizijske oblasti v Subotici razpisuje na dan 24. marca t. l. ob 11. dopoldne ponovno ustmeno licitacijo glede dobave 31.200 kubičnih metrov drv. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Ljubljanski veliki semenj.

Iz sejmskega reda II. ljubljanskega velikega semnja. II. ljubljanski veliki semenj, ki traja od 2. do 11. sept. 1922, se vrši v ta namen postavljenih zgradbah pod Tivolijem. Semnja se more udeležiti kot razstavljalec vsak industrijec, obrtnik in trgovec-grosist in inozemstva. Od inozemskih tvrdk imajo prednost one, ki izlože blago, katero se v tuzemstvu ne proizvaja. Inozemskim trgovcem-grosistom je udeležba dovoljena le po stalnih tuzemskih zastopnikih. Sejmski urad si pridržuje v vsakem primeru pravico, prijave k udeležbi odkloniti brez navedbe vzroka. Razdelitev skupin bo sledeča: 1. Strojna industrija. 2. Izdelki iz železa in jekla. 3. Ostali kovinski izdelki. 4. Poljedelski stroji. 5. Avtomobili, dvokolesa. 6. Elektrotehnika in razsvetljava. 7. Kozmetika, farmacevtski in kirurški izdelki. 8. Papirna industrija, grafika, kartonaža in pisarniške potrebščine. 9. Pohištvo in stanovanjska oprema. 10.

Ostala lesna industrija. 11. Usnje in konfekcija usnja. 12. Tekstilna industrija, tekstilna konfekcija, perilo. 13. Klobuki, slamniki, vezenine. 14. Lončena roba, majolika, fayence. 15. Galanterija, bijouterija, draguljarstvo, fina mehanika. 16. Kemična industrija. 17. Industrija živil. 18. Poljedelstvo. 19. Stavbarstvo. Prijavnice je doposlati do dne 15. aprila t. l. na naslov urada »Ljubljanskega velikega semnja« v Ljubljani, ali pa na naslov njega zastopnikov. Po določenem roku došle prijavnice se bodo upoštevale samo še po možnosti razpoložljivega prostora. I. prostor po Din. 150.— za kvadratni meter. Prostor se nahaja v paviljonskih zgradbah in se dodeljuje v najmanjši izmeri 8 kvadratnih metrov. Stranke, ki bi zahtevale manj kot 8 kvadratnih metrov prostora, morejo prostovoljno skupaj z drugimi najeti eno tako celico ali jih pa združiti sejski urad, vendar se takim posameznim strankam manj kot 4 kvadratne metre tega prostora ne oddaja. II. prostor ob zunanjih stenah paviljonov, pokrit, po Din. 125.— za kvadratni meter. III. prostor na prostem, nepokrit, po Din. 50.— za kvadratni meter. IV. prostor za zgradbo privatnih paviljonov po Din. 50.— za kvadratni meter. Kdor namerava zgraditi lasten paviljon, mora vpsolati sejskemu uradu do dne 15. aprila t. l. natančen načrt, iz katerega mora biti predvsem razvidna fasada paviljona. Z zgradbo sme stranka pričeti šele, ko se ji vrne od sejskega urada potrjen načrt. Vsak lastnik privatnega paviljona mora skleniti s sejskim uradom glede obstoja paviljona posebno pismeno pogodbo. Strankam odkazani prostori se bodo oddajali v najem popolnoma prazni in si mora stranka potrebno opremo preskrbeti sama ali jo pa na v prijavnici izraženo željo preskrbi na njene stroške sejski urad. V splošnem pa je radi priredbe prostorov vezan vsakdo na navodila, ki jih bodo dajali pooblaščenec sejskega urada. Posameznim strankam odkazane prostore oskrbi sejski urad s tekočimi številkami in tvrdkino nadpisno tablo. Oboje se zaračuni razstavljalcu po lastni ceni. Kdor želi v svoj oddelek napeljavo vodovoda ali elektrike za razsvetljavo ali pogon, mu izvrši to delo sejski urad na njegove stroške. Zadevne želje je navesti v prijavnici. Nikdo nima pravice, električno napeljavo montirati sam, ampak izvrše

to delo od sejskega urada pooblaščenec in odgovorni organi. Razstavljeni predmeti, ki bi bili še nezaščiteni izumi razstavjalca, so zaščiteni po tozadevnih predpisih. Od časa do časa in po potrebi bo izdajal sejski urad svoje posebno glasilo. Razen tega pa se bodo publicirala vsa nadaljnja navodila v »Trgovskem listu« in pa v dnevnem časopisju. Vse semenj zadevajoče dopise je naslavljalati na naslov: Urad »Ljubljanskega velikega semnja« v Ljubljani. Telefon int. št. 140. Brzjavke: »Velesemenj Ljubljana«. Za razstavjalce in obiskovalce se bodo zaprosile iste ugodnosti, kot so jih bili deležni na preteklem semnju, in to: znižanje vožnje po železnici v notranjosti države, znižanje tovrstnega tarifa za razstavno blago ter carine prost uvoz in izvoz iz inozemstva došlega razstavnega blaga, če je naslovljeno na naslov urada »Ljubljanskega velikega semnja«. Stanovanjski oddelek sejskega urada posreduje preskrbo prenočišč došlim posetnikom, če so jih naročili najkasneje do 25. avgusta t. l. Pozneje došla naročila se upoštevajo samo po možnosti. Pri naročilih je natanko navesti, za katere dneve se stanovanje želi, ter je istočasno nakazati za posredovalnino znesek Din. 5.— Stanovanjski oddelek bo za časa semnja posloval permanentno na glavnem kolodvoru v Ljubljani.

Razno.

Konferenca v Genovi. Državni podtajnik notranjega ministrstva je izjavil, da je smatrali 10. april kot definitiven datum za otvoritev konference v Genovi.

Podraženje tobaka in tobačnih izdelkov. Cigarete 100 komadov: makedonske extra 50 D, makedonske specialitete D 32.50, makedonske I. vrste D 27.50, makedonske II. vrste D 22.50, srbske specialitete D 18.—, I. vrsta Dinarjev 18.50, srbske druge vrste D 10.—, flor 35.—, egiptske Din. 32.50, balkan D 25.—, orijent D 25, moeris D 25, libuški 20, dame D 15,

una D 14, Bosna D 12, šport D 12, hum 10, Sava D 10, vrbas D 8, ogrske D 8. Smodke 100 komadov: regalitas 300 Din, trabuke 225, britanike 225, operas 150, kuba 125, viržinke 125, portorike 90, braziljke 90, viržinjoze 75, mešane inozemske 75, domače 60. Tobak 1 kg: makedonska specialiteta 300 D, prvovrstni makedonski 250, drugovrstni 200, srbska specialiteta 150, prvovrstni srbski 100, drugovrstni 75, kmetaki 60, najboljši hercegovinski 250, flor 250, najfinjši turški 350, najfinjši trebinski 200, najfinjši hercegovinski 160, fini turški 140, fini hercegovinski 120, srednji hercegovinski 100, navadni hercegovinski 75, savski 75, najfinjši ogrski 60, domači 50. — Cene so stopile v veljavo dne 8. t. m.

Nov telefonski pravilnik. Izšel je nov telefonski pravilnik, s katerim se ureja razmerje med državo in telefonskimi naročniki ter določajo vse takse, ki so v zvezi s telefonom. Ta pravilnik je stopil v veljavo dne 1. februarja t. l.; dobiva se pri ministrstvu za pošte in brzojav ter stane 10 dinarjev.

Zavarovanje v avstrijskih kronah. V nevtralnih in nekaterih antantnih državah je nastala nova vrsta zavarovanja v avstrijskih kronah. Neznatna premija omogoča zavarovane, da so zavarovani na znatne vsote v avstrijski valuti. Spekulira se s tem, da bo po daljši dobi, morda čez nekaj desetletij, avstrijska krona zopet kaj vredna. Enako zavarovanje se vrši tudi v nemških markah. Največja družba, ki se s tem peča, je frankfurtovska zavarovalnica.

Tržna poročila.

Čevlji. Dunaj: Čevlji notirajo: moški, Makay in zbiti, boxcalf in ševro, črni, 13.000—14.000 K, goveji box, črni, 13.000 K; isto ceno imajo čevlji iz naravne in črne kravje kože. Rujavi čevlji 17.000 K, goodyear welt in na roko šivani, boxcalf in ševro, črni, 17.000 do 18.000 K, rujavi 23.000 K. Ženski čevlji: Makay in zbiti, boxcalf in ševro, črni,

14.000 do 15.000 K, goveji box, črni, 13.000 K, rujavi 16.000 K, goodyear welt in na roko šivani, boxcalf 17.000 do 18 tisoč kron, rujavi 24.000 K. Ženski nizki čevlji, Makay in zbiti, boxcalf 12.000 kron, goveji box, črni, 10.500 K, goodyear welt boxcalf 14.500 K, rujavi 17.000 kron.

Borza.

Zagreb: Situacija na borzi je neizpremenjena. Prometa z devizami in valutami ni bilo.

Ljub. strojne tovarne in livarne 885.

Beograd: Danes se je ponujal Dunaj po 1.20, zahteval pa po 1.10, za Berlin so bili napravljeni zaključki po 32, Milan je prodala Narodna banka po 335, London se je zahteval po 300, Pariz po 570 in prodal po 580, Praga se je ponujala po 1.20, Sofija zahtevala po 48, Solun ponujal po 300.

Praga: devize: Berlin 23.75—24.13, Curih 1198—1202, Milan 321.50—323.50, Pariz 556—559, London 268.50—270.50, Newyork 61.15—61.75, Beograd 78—79, Sofija 41.10—41.90, Dunaj 0.81—1.01, Varšava 1.25—1.45, Budimpešta 8.17 1/2 do 8.57 1/2, valute: marke 23.75 do 24.15, švicarski franki 1193—1197, lire 318.50 do 320.50, francoski franki 553 do 556, funti 267.50—269.50, dolarji 60.95 do 61.55, dinarji 75—76, levi 39.85 do 40.65, dinarji 75—76, levi 39.85—40.65, avstrijske krone 0.81—1.01, poljske marke 1.25—1.45, madžarske krone 8.17 1/2 do 8.57 1/2.

Curih: devize: Berlin 2, Newyork 5.13, London 22.56, Pariz 46.50, Milan 26.55, Praga 8.40, Budimpešta 0.70, Zagreb 1.60, Varšava 0.13, Dunaj 0.08, avstrijske žigosane krone 0.07 1/2.

Berlin, devize: Italija 1348.65 do 1351.35, London 1143.85—1146.15, Newyork 260.73—261.27, Pariz 2352.60 do 2357.40, Švica 5062.40—5072.60, Dunaj 4.03—4.07, Praga 423.55—424.45, Budimpešta 35.96—36.04, Zagreb 85, Sofija 174.80—175.20.

Pridatke za Nat. Reg. blagajne

kontrolne trakove, šekovne zvitke, barvo itd. dobavlja ANTON RAVHEKAR, Ljubljana, Pred Lkofijo 20. Glavna zal. pridakov NRK.

Opeka.

Tvrška F. Kotnik in drug, d. z. o. z. na Glincah št. 229 pri Ljubljani priporoča večjo množino **cementne strešne opeke**, za katero jamči najmanj 5 let. Pripomni se, da ista opeka, katera vzdrži 5 let, obstoji tudi nad 50 let. Istotako prevzame vsa betonska dela in vsa zunanja naročila, tudi cele stavbe z novo iznajdeno, garantirano konkurenčno opeko.

Vse vrste umetnih gnojil

ima vedno v zalogi po najnižji ceni

Anton Tonejc in drug, Maribor.

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozemskega manufakturnega blaga.

A. & E. SKABERNE

LJUBLJANA

Posebni oddelek za pletenine, trikotažo in perilo.

Lesene žeblice za čevlje

izdeluje

Tovarna lesenih žeblic

Ivan Seunig ml.

Tacen pod Šmarno goro pri Ljubljani.

IGRAČKE

kakor: miniaturno pohištvo, emajlirano in politrano, tramvaje, avtomobile, tresine (za vožnjo), vozičke, keglje in kroglje dalje vložene kasete, okvirje, mizice in stolčke za vrt, gostilne in vile, po naročilu tudi druge predmete dobavlja

Slavko Henč, tvornica igrad in les. predm. Zagreb, Maksimirska Cesta 88.

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje

moko

in deželne pridelke

raznovrstno rudninsko

vodo,

Lastna pražarna za kavo

in mlin za dišave

in električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Brzjavlj: Hedžet

Telef. št. 75.

Manufakturna trgovina na veliko

Hedžet & Koritnik — Ljubljana

Franciškanška ulica 4